

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO RAPPORT | NIBIO REPORT

VOL.: 2, NR.: 137, 2016

Rekartlegging og skjøtselsplan for slåttemark, Vennberg

Gnr 78 bnr 3. Malvik kommune, Sør-Trøndelag fylke

SYNNØVE NORDAL GRENNE & SIGRUN AUNE
NIBIO, KVITHAMAR

TITTEL/TITLE

REKARTLEGGING OG SKJØTSELSPLAN FOR SLÅTTEMARK, VENNBERG

GNR 78, BNR. 3, MALVIK KOMMUNE, SØR-TRØNDELAG FYLKE

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

SYNNØVE NORDAL GRENNE & SIGRUN AUNE

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKT NR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
20.01.2017	2(137)2016	Åpen	10408.02	16/492
ISBN-NR./ISBN-NO:	ISBN DIGITAL VERSION/ ISBN DIGITAL VERSION:	ISSN-NR./ISSN-NO:	ANTALL SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:
978-82-17-01740-0		2464-1162	27	

OPPDRAGSGIVER/EMPLOYER:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Carina Ulsund

STIKKORD/KEYWORDS:

Slåttemark, skjøtseleksplan, handlingsplan for slåttemark

FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:

Kulturlandskap og biologisk mangfold

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Denne rapporten beskriver rekartlegging og skjøtseleksplan for slåttemark for Vennberg (Gnr 78, bnr. 3), Mostadmarka i Malvik kommune, Sør-Trøndelag fylke. Skjøtseleksplanen er utarbeidet i samsvar med Handlingsplan for slåttemark på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Sør-Trøndelag

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Malvik kommune

STED/LOKALITET:

Vennberg, Malvik kommune

GODKJENT /APPROVED

Knut Anders Hovstad

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

Sigrun Aune

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

FORORD

Denne rapporten beskriver rekartlegging og skjøtselsplan for slåttemark for Vennberg, Mostadmarka i Malvik kommune, Sør-Trøndelag fylke. Skjøtselsplanen er utarbeidet i samsvar med Handlingsplan for slåttemark på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Innledningen i rapporten er hentet ut fra handlingsplanen for slåttemark, som angir en mal og retningslinjer for slåttemarker i Norge generelt, og er ikke forfattet av undertegnede for denne skjøtselsplanen.

Takk til Malvik kommune v/ Johan Forbord, tidligere grunneier Kåre Høiby og bruker Jan Erik Thorshaug for befaring på lokaliteten og verdifull informasjon til prosjektet.

Kvithamar, 20.01.17

Synnøve Nordal Grenne

INNHold

1	INNLEDNING	5
1.1	Slåttemarksutforminger Midt-Norge	5
1.2	Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemarker	6
2	LOKALITETEN VENNBORG	8
2.1	Skjøtelsplan for Vennberg, slåttemark, Mostadmarka i Malvik kommune, Sør-Trøndelag fylke. ..	8
	KILDER	25

1 INNLEDNING

Slåttemarker er arealer som blir regelmessig slått. Semi-naturlig slåttemark, eller såkalt natureng, er slåttemarker som er formet gjennom rydding og lang tids tradisjonell slått. De er ofte overflatelyddet, men ikke oppdyrket og tilsådd i seinere tid, og ikke eller meget lite gjødslet. De blir slått seint i sesongen. Slåttemarkene blir eller ble gjerne høstbeitet og kanskje også vårbeitet. Hvordan slåttemarkene har vært skjøttet varierer noe fra sted til sted og hvor man er i landet. Slåttemark er urte- og grasdominert og oftest meget artsrik. Den kan være åpen eller tresatt.

Tresatte slåttemarker med styvingstrær som blir høstet ved lauving er i dag meget sjeldne. Slike såkalte lauvenger ble gjerne beitet om våren, slått en gang seint om sommeren og høstbeitet. I tillegg ble greinene på trærne høstet til lauvfôr med et tidsintervall på 5-8 år. I gammel tid spilte også myr en viktig rolle som slåttearealer (slåttemyr). De fleste jordvannsmyrene i Norge har tidligere vært slått, men myrslåtten opphørte i stor grad alt for lenge siden og forekom bare noen få steder fram til slutten av 1950-årene. Gjengroingen av slåttemyr går imidlertid gjerne langsomt så flere myrer bærer i dag likevel fortsatt preg av denne høstingen. Det er registrert få lauvenger og slåttemyrer som fortsatt er i hevd.

De ulike slåttemarkene tilhører våre mest artsrike naturtyper med meget stor betydning også for andre organismer enn karplanter. Rundt 70 prosent av våre dagsommerfugler er for eksempel knyttet til åpen engvegetasjon (særlig urterik slåttemark) og en rekke vadefugler bruker strandenger (slått eller beita) som hekkeområder og rasteplasser ved trekk. I tillegg har slåttemarker stor betydning for mange truede beitemarksoppper. Slåttemarker kan ikke erstattes av beitemarker fordi de inneholder vegetasjonstyper og flere arter som ikke opprettholdes av beite. I sammenligning med beitemarker har de høyest arts mangfold per m² og også de største bestandene av flere truede engarter. Gjennom historien har de vært, og vil også i framtiden være, viktige "levende genbanker". I tillegg er de bærekraftige økosystemer som har vært et nøkkelelement i norsk landbruk i tusener av år. I løpet av 1900-tallet har de imidlertid blitt blant våre mest truede naturtyper.

1.1 Slåttemarksutforminger Midt-Norge

Den store variasjonen i vår slåttemarksvegetasjon i Norge er foreløpig bare delvis kartlagt. I det følgende har vi likevel forsøkt å peke på noen utforminger av slåttemarksvegetasjon som kan sees som karakteriske for Midt-Norge og dermed gir denne regionen et særskilt forvaltningsansvar. Vi gir også eksempler på noen verdifulle lokaliteter.

I Midt-Norge finnes utforminger av dunhavreeng på kysten med arter som blåstarr, vill-lin, ormetunge og marianøkleblom. Artsrike slåttemarker med bl.a. marinøkkel og rødflangre er registrert på Allmenningsværet i Roan, Sør-Trøndelag. Eksempel på artsrik dunhavreeng er registrert også i Oppdal kommune på Åmotsdalen gård og på Halsen. Også Kleivgardene-Sliper-Detli i Oppdal har meget artsrik slåttemark med kalk- og varmekrevende arter. I Lierne i Nord-Trøndelag på Kvelia finnes boreale slåttemarker (flekkgreisøreng) med lang kontinuitet, som fortsatt er i god hevd. Og på Storlia i Leksvik kommune finnes hevdede enger av ulike typer som frisk fattigeng, frisk til tørr middels baserik eng og vekselfuktig, baserik eng, med vill-lin, nattfiol, storblåfjær, bakkesøte, vårmarihand, bergskrinneblom, vårskrinneblom og stortveblad. Velhevd

skogstorkenebb-ballblomslåttemarker finnes i Sølendet naturreservat, i Røros kommune, Sør-Trøndelag.

1.2 Generelle råd ved skjøtsel og restaurering av verdifulle slåttemark

Skjøtsel

Beste måten å skjøtte ei gammel artsrik eng på, er å følge opp den tradisjonelle driftsforma, uten gjødsel og med sein slått. Det tradisjonelle slåttetidspunktet har variert noe fra sted til sted avhengig av klima og høyde over havet. Derfor er det viktig å finne ut hva som har vært vanlig på den aktuelle lokaliteten eller i nærområdet fra gammelt av. Slått før 10. juli var imidlertid meget sjeldent!

En bør benytte lett redskap (ljå, tohjuls slåmaskin eller lettere traktor der det er mulig). Graset må bakketørkes/ev. hesjes før det fjernes. Bakketørkinga viktig for at frøa til engartene både skal få modne ferdig og bli liggende igjen på enga når høyet samles sammen og kjøres vekk.

Enkelte steder har engene i tillegg vært beitet, enten vår eller høst eller begge deler. Bare beiting kan imidlertid ikke erstatte slått, men er det eneste mulighet for skjøtsel i en periode, er storfebeiting det mest skånsomme. De velger ikke ut "godbitene" slik sauene gjør. Beitepresset må i tilfelle ikke være for stort, og en må vente seg noe manuell etterrydding. Der en har tidligblomstrende arter som til eksempel søstermarihånd er det særlig viktig at en unngår vårbeite.

Restaurering

Når det gjelder restaurering av enger som er i gjengroing og utvidelse av eksisterende slåtteareal er det viktig å ikke sette i gang med mer omfattende restaurering enn det en greier å følge opp med skjøtsel i ettertid.

Dersom det er mange delfelt som skal restaureres, kan det være lurt å ta det trinnvis over flere sesonger. Slik blir det mer overkommelig, og en får en følelse med hvor omfattende de ulike tiltaka er, og hva en kan forvente å få gjennomført per sesong.

Hogst/grovrydding bør helst gjennomføres på frossen og gjerne bar mark, dette for å unngå skader på undervegetasjonen og er samtidig lettvinnt for å få så lav stubbe som mulig. Rydding i snø kan være noe mer tungvinnt, mindre busker og oppslag kan også ryddes på sommeren når det er tørt og mye av biomassen er samlet i bladene.

I slåtteenger som *ikke* har vært tresatt er det ikke noe poeng å sette igjen noe særlig med trær. Gamle stavingstre må imidlertid spares. Et og annet lauvtre med fin og vid krone kan og få stå. All gran/furu og fremmede treslag (eksempelvis platanlønn) bør fjernes.

Etter hogst er det spesielt viktig at alt ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samla sammen og brent på egne steder, og aller helst frakta ut av området. Dette for å unngå unødig oppgjødsling. Ryddeavfall som ligger spredd utover vil elles fort føre til ny dominans av uønska rask- og storvoksen konkurransesterk vegetasjon. Oppflising og spredning av flis i området er av samme grunn ikke å anbefale.

Gjenstående biomasse vil ta opp noe av næringen som frigjøres fra de døde røttene til trær og busker som har blitt ryddet vekk. Dette gir en gjødselseffekt som lett forårsaker oppvekst av uønska nitrogenkrevende arter (som for eksempel bringebær, brennesle). Gradvis gjenåpning er derfor viktig. Gjødslingseffekten sammen med økt lysinnstråling fører gjerne også til en del etterrenning.

Det er mest effektivt å slå lauvrenningene i juli, når det er minst energi samla i rotsystemet. Dette faller normalt sammen med slåttetidspunktet. Det kan likevel være nødvendig å rydde lauvrenninger flere ganger utover i første sesongen, og i tillegg året etter.

Osp og or sprer seg ved rotskudd, og rydding kan i mange tilfelle føre til utstrakt renning. Disse kan det derfor lønne seg å ringbarke (sokke). Det bør da skjæres et fem cm bredt band rundt treet nedenfor nederste greina. Det er viktig at snittet er så dypt at all barken forsvinner, slik at transporten av næringsstoff helt sikkert er brutt. Det er lettest å ringbarke om våren. Etter tre somrer må de døde trea fjernes.

Stubber må kappes helt ned til bakken, enten i forbindelse med hogsten eller ved etterrydding på barmark. Større stubber vil gå raskere i forråtning om en skiller barken fra veden med et spett eller lignende, og så stapper jord i mellom. Med unntak av osp og or kan en også unngå renninger på denne måten. Dette kan til eksempel være aktuelt i kanter som hindrer lysinnstråling til slåttemarka.

Problemarter som bringebær- og rosekratt, brennesle, mjødurt eller liknende går normalt ut ved slått, men kan være avhengig av slått flere ganger per sesong i begynnelsen med ljà eller krattrydder. Evt. felt med einstape (bregne) bør slås ned med kjepp (ikke skjæres ned). På denne måten fortsetter bregna med å transportere næring fra røttene, og utarmer så rotsystemet sitt. Den bør så fjernes på høsten.

For mer utfyllende om skjøtsel, restaurering og hevd, se:

Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker som finnes på Miljødirektoratets hjemmesider: <http://www.dirnat.no/content/1916/>

2 LOKALITETEN VENNBORG

2.1 Skjotselsplan for Vennberg, slåttemark, Mostadmarka i Malvik kommune, Sør-Trøndelag fylke.

FIRMANAVN OG ÅRSTALL: NIBIO Kvithamar 2016

PLAN/PROSJEKTANSVARLIG: Sigrun Aune

OPPDRAKSGIVER: Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

LITTERATURREFERANSE: Grenne, S. N. & Aune, S. 2016. Rekartlegging og skjotselsplan for slåttemark, Vennberg, Gnr. 78, bnr. 3, Malvik kommune, Sør-Trøndelag fylke.

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)					
*Navn på lokaliteten: Vennberg			*Kommune: Malvik		*Område nr:
ID i Naturbase: BN00079364.		*Registrert i felt av: Synnøve Nordal Grenne			*Dato: 18.07.2016
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige): Øien, D.-I. 2007. Kartlegging av verdifull kulturmark i Mostadmarka, Malvik. - NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2007-3: 1-26. Stusdal, V. 2006. Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag. Rapport: Malvik kommune. Beskrivelse i Naturbase (ID BN00079364) lagt inn av Kirstin Maria Flynn, 13.04.2011 på grunnlag av Øien (2007). Per Olav Hammer, Kåre Høiby og Jan Erik Thorshaug (pers. medd.) 2016.					Skjøtsel savtale: Inngått år: Utløper år:
*Hovednaturtype: D01-Slåttemark -100%			Utforminger: D0104 Frisk fattigeng		
*Verdi (A, B, C): Slåttemark 1: B			Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder tatt av Synnøve Nordal Grenne under befaring 18.07.2016. Bilder tatt av Sigrun Aune 04.07.2014 og 08.07.2014.		
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)					
Sted-kvalitet		Tilstand/ Hevd		Vegetasjonstyper:	
				G4a- Frisk fattigeng, vanlig utforming	
Bruk (nå):					
< 20 m	X	God	x	Slått	X
20 - 50 m		Svak	x	Beite	Brenning
50-100 m		Ingen		Pløying	Park/hagestell
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling	
Dårlig		Lauving			

*OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtelsesplanen)

INNLEDNING

Områdebeskrivelsen og skjøtelsesplanen er utarbeidet av NIBIO Kvithamar v/Synnøve Nordal Grenne. Dette er i forbindelse med oppfølging av handlingsplan for slåttemarkar i Sør-Trøndelag, på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Befaring og møte med bruker, Jan Erik Thorshaug, ble gjennomført 18.07.2016. Informasjon fra tidligere grunneier Kåre Høiby, tidligere bruker Per Olav Hammer, kartlegging av NIBIO (S. Aune) i 2014 og tidligere kartlegging fra 2007 er også lagt til grunn for skjøtelsesplanen. Kartlegging fra 2007 er registrert i Naturbase av Kirstin Maria Flynn 13.04.2011 på grunnlag av Øien (2007) med ID BN00079364.

BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG

Lokaliteten Vennberg ligger innerst i dalen i Venna-området i Mostadmarka, i Malvik kommune, ca. 17 km sør for Hommelvik sentrum. Området er preget av et småkupert, tradisjonelt jordbrukslandskap. Gårdsbruka er gjennomgående små, med grasproduksjon og beitemark, omgitt av lave, grankledde åser og myr. Store skogområder tilhører Meråker bruk.

Området hører til i mellomboreal vegetasjonssone og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. - Statens kartverk, Hønefoss). Geologisk ligger lokaliteten i Trondheimsfeltet. Belter med grønnstein og grønnskifer er karakteristisk for denne regionen. Dette er bergarter som gir næringsrik jord. Berggrunnen består ellers av glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein, amfibolitt. Området er dekket av et tynt lag av morenemateriale (<http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/>).

Vennberg ligger i ei sørvendt li, med god solinnstråling, mellom 310-340 moh. Terrenget er småkupert, med både tørre rabber og fuktige sig, i vekselvis brattere og slakere helning, før landskapet flater ut nederst i terrenget. Tidligere gikk ferdselsvegen gjennom tunet på Vennberg. Først på 1970-tallet ble den lagt om slik den er i dag, på nedsiden av tunet (Kåre Høiby pers. medd).

Det er avgrenset og kartlagt to slåttemarkslokaliteter på Vennberg; slåttemark 1 (BN00079364) og slåttemark 2 (BN00079365). Avgrensingen av slåttemarkene avviker noe fra beskrivelsen som ligger inne i Naturbase fra før. Slåttemark 1 ligger nord for vegen, er tegnet inn som to polygoner i kartet, men det er likevel valgt å behandle den som ett område i skjøtelsesplanen. Slåttemark 1 har for det meste grunnlendt mark, med berg opp i dagen flere steder. Terrenget veksler mellom tørre rabber og flatere, friskere parti. Slåttemark 1 er avgrenset av den gamle ferdselsvegen i sør og skogsområdet i nord. Det er et grusuttak og traktorveg som grenser til slåttemarka i nord, uten at dette har noen synlig innvirkning på slåttemarka. I øst grenser slåttemarka mot tunet på nabogården, og mot ei hytte beliggende over slåttemarka i nordøst.

NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER

Vegetasjonstype (etter Fremstad 1997) er hovedsakelig G4 Frisk fattigeng, Engkvein-Rødsvingel-gulaks-eng med utforming G4a Vanlig utforming, men med likheter både til frisk, næringsrik "natureng" (G13) og frisk, middels baserik eng (G7). Naturtypen er D01-Slåttemark, med utforming D0104 Frisk fattigeng 100 %. Grunntyper etter NiN 2.0 er for det meste T45-C1 Oppdyrket varig eng med lite intensivt hevdpreg, men her finnes også partier med T32-C-4 Intermediær eng med klart hevdpreg, T32-C-2 Kalkfattig eng med klart hevdpreg og T32-C-6 Intermediær eng med svakt preg av gjødsling.

ARTSMANGFOLD

Slåttemark 1 er artsrik med vekselvis både frisk og tørr eng. Forholdsvis jevn slåttemarkstruktur og lavt, åpent feltsjikt med noe strø og mose i bunnen. Kantsonen som ligger øverst er særlig artsrike med arter som rødkløver, prestekrage, firkantperikum, kvitkløver, fuglevikke, småengkall, grasstjerneblom, nyseryllik, rødsvingel, engkvein, gulaks, ryllik. I de friskere deler kommer det inn arter som mjødurt, engsyre, skogstorkenebb, engsoleie, krypssoleie, høymole, hvitbladtistel. Totalt 48 slåttemarksarter ble registrert (Som definert i Skjøtelsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker). Marinøkkel (*Botrychium lunaria* LC) og orkideene flekkmariland og nattfiol (*Dactylorhiza maculata*, *Platanthera bifolia*) er funnet under tidligere kartlegginger i slåttemarka. Marinøkkel var tidligere på rødlista som nær truet (NT), men den har status livskraftig (LC) pr. i dag (2016). Nattfiol vokser i kanten mot skogen, samt ved den gamle ferdselsveien.

<p>BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING</p> <p>Vennberg har gammel slåttemark som bærer preg av ekstensiv skjøtsel og lite gjødsling over lang tid. Fram til 1960-tallet var det mjølkeku på gården og fram til da ble en stor del av arealet brukt som slåttemark i kombinasjon med vår og/eller høstbeite. Senere har det vært drift med sau på gården. Lokaliteten brukes i dag til slåttemark, men deler av arealet sør for vegen beites av hest. Slåttemarksarealet slås med traktor og presses til rundballer en gang per år etter ca. 20 juli. En liten del av slåttemarka lengst vest (vest for bekken) ser ut til å ligge brakk og er skilt ut fra eiendommen Vennberg (Gnr 78 bnr 3). Noe kantskog med bjørk, gran og selje brer seg inn fra kantene i nord. Ellers er det lite tegn til gjengroing.</p>
<p>FREMMEDE ARTER</p> <p>Ingen</p>
<p>KULTURMINNER</p> <p>Rydningstrøyer og gammel ferdselsveg som går gjennom området.</p>
<p>SKJØTSEL OG HENSYN</p> <p>Slått: Slåttemark 1 har vært brukt som slåttemark i lang tid. Tidligere ble det slått med tohjuling eller lett traktor og graset ble hesjet. I dag blir slått utført med traktor og graset blir pressa til rundballer. Det er viktig at tradisjonell hevd gjenopptas og videreføres, dvs. slått med tohjuling, evt. lett traktor én gang i året på sensommeren, etter ca. 20. juli for at artene skal rekke å sette frø. Graset må bakketørkes, rakes og vendes, evt. hesjes før det fjernes. Dette er for å opprettholde frømodning og frøspredning blant engartene på slåttemarka. Graset fra slått brukes i dag som fôr til hest. Hvis det skulle oppstå tilfeller der graset må kastes, bør det ikke deponeres i kantsoner i enga, da dette gir gjødslingseffekt under nedbryting. Noe redskap og tømmerstokker kan med fordel flyttes fra randsonene i slåttemark 1 slik at det er mulig å slå godt ut i kantene. Rabber som ligger mot vest i slåttemark 1 kan også med fordel slås med jevne mellomrom.</p> <p>Restaurering: Noe kantskog og enkelte trær kan med fordel hugges ut slik at lysmengden inn i enga øker, særlig gjelder dette i kantsonene nord for slåttemark 1. Økt solinnstråling vil redusere skyggesoner, minske utbredelsen med mose og gi økt arts mangfold i enga. I tillegg hindrer man at kantskog med nye lauvoppslag brer seg gradvis inn i enga, slik at de opprinnelige grensene for slåttemarka beholdes. For å unngå skader på undervegetasjonen anbefales rydding på frossen mark, dette gjelder særlig med tanke på kjøreskader ved bruk av traktor eller andre tunge landbruksmaskiner. Mindre busker og lauvoppslag kan også fjernes på sommeren når det er tørt og mye av biomasse er samlet i bladene. Ved evt. oppkomme av fremmede treslag bør disse fjernes. Ved hogst er det viktig at ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samlet og brent på egnede steder, og helst fraktet ut av området. Dette for å unngå unødig oppgjødsling. Ryddeavfall som ligger spredd utover vil kunne favorisere hurtigvoksende og konkurransesterke arter som er uønsket i vegetasjonen. Ved restaurering er det viktig å ikke inkludere mer areal enn det en klarer å følge opp med skjøtsel i ettertid. Er det mange delfelt som planlegges restaurert, kan det være fordelaktig å ta det trinnvis over flere sesonger. Det vil indikere hvor omfattende de ulike tiltakene er, og hva en kan forvente å få gjennomført per sesong.</p>
<p>DEL AV HELHETLIG LANDSKAP</p> <p>Slåttemarkene inngår i et helhetlig jordbrukslandskap i Mostadmarka med fulldyrket mark og beitemarker.</p>
<p>VERDIBEGRUNNELSE</p> <p>Slåttemark 1: har forholdsvis høy artsdiversitet. Areal i bruk med hevd, liten/ingen gjødselpåvirkning, mindre av innsådde/nitrofile arter og i stedet dominans av engkvein og gulaks. Hevd gjennom skjøtsel som er opprettholdt fram til i dag, der slått har vært viktigste hevdform. Relativt stort areal. Verdi B.</p>

SØKBARE EGENSKAPER (for Naturbase)					
*Navn på lokaliteten: Vennberg			*Kommune: Malvik		*Områdenr:
ID i Naturbase: BN00079365		*Registrert i felt av: Synnøve Nordal Grenne			*Dato: 18.07.2016
Eventuelle tidligere registreringer (år og navn) og andre kilder (skriftlige og muntlige): Øien, D.-I. 2007. Kartlegging av verdifull kulturmark i Mostadmarka, Malvik. - NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2007-3: 1-26. Stusdal,V. 2006. Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag. Rapport: Malvik kommune. Beskrivelse i Naturbase (ID BN00079365) lagt inn av Kirstin Maria Flynn, 13.04.2011 på grunnlag av Øien (2007). Per Olav Hammer, Kåre Høyby og Jan Erik Thorshaug (pers. medd.) 2016.					Skjøtselsavtale: Inngått år: Utløper år:
*Hovednaturtype: D01-Slåttemark -100%			Utforminger: D0104 Frisk fattigeng		
*Verdi (A, B, C): Slåttemark 2: C			Annen dokumentasjon (bilder, belagte arter m.m.) Bilder tatt av Synnøve Nordal Grenne under befaring 18.07.2016. Bilder tatt av Sigrun Aune 04.07.2014.		
Påvirkningsfaktorer (kodeliste i håndbok 13, vedlegg 11)					
Sted-kvalitet		Tilstand/Hevd		Vegetasjonstyper:	
				G4a- Frisk fattigeng, vanlig utforming	
< 20 m	X	God	x	Slått	X Torvtekt
20 - 50 m		Svak	x	Beite	Brenning
50-100 m		Ingen		Pløying	Park/hagestell
> 100 m		Gjengrodd		Gjødsling	
Dårlig		Lauving			
*OMRÅDEBESKRIVELSE (For Naturbase og som grunnlag for skjøtselsplanen)					
<p>INNLEDNING</p> <p>Områdebeskrivelsen og skjøtselsplanen er utarbeidet av NIBIO Kvithamar v/Synnøve Nordal Grenne. Dette er i forbindelse med oppfølging av handlingsplan for slåttemarker i Sør-Trøndelag, på oppdrag fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Befaring og møte med bruker, Jan Erik Thorshaug, ble gjennomført 18.07.2016. Informasjon fra tidligere grunneier Kåre Høyby, tidligere bruker Per Olav Hammer, kartlegging av NIBIO (S. Aune) i 2014 og tidligere kartlegging fra 2007 er også lagt til grunn for skjøtselsplanen. Kartlegging fra 2007 er registrert i Naturbase av Kirstin Maria Flynn 13.04.2011 på grunnlag av Øien (2007) med ID BN00079365.</p>					
<p>BELIGGENHET OG NATURGRUNNLAG</p> <p>Lokaliteten Vennberg ligger innerst i dalen i Venna-området i Mostadmarka, i Malvik kommune, ca.17 km sør for Hommelvik sentrum. Området er preget av et småkupert, tradisjonelt jordbrukslandskap. Gårdsbruka er gjennomgående små, med grasproduksjon og beitemark, omgitt av lave, grankledde åser og myr. Store skogområder tilhører Meråker bruk.</p> <p>Området hører til i mellomboreal vegetasjonssone og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. - Statens kartverk, Hønefoss). Geologisk ligger lokaliteten i Trondheimsfeltet. Belter med grønnstein og grønnskifer er karakteristisk for denne regionen. Dette er bergarter som gir næringsrik jord. Berggrunnen består ellers av glimmergneis, glimmerskifer, metasandstein, amfibolitt. Området er dekket av et tynt lag av morenemateriale (http://geo.ngu.no/kart/berggrunn/).</p> <p>Vennberg ligger i ei sørvendt li, med god solinnstråling, mellom 310-340 moh. Terrenget er småkupert, med både tørre rabber og fuktige sig, i vekselvis brattere og slakere helning, før landskapet flater ut</p>					

<p>nederst i terrenget. Tidligere gikk ferdselsvegen gjennom tunet på Vennberg. Først på 1970-tallet ble den lagt om slik den er i dag, på nedsiden av tunet (Kåre Høiby pers. medd).</p> <p>Det er avgrenset og kartlagt to slåttemarkslokaliteter på Vennberg; slåttemark 1 og 2. Kartleggingen og avgrensingen av slåttemarkene avviker noe fra beskrivelsen som ligger inne i Naturbase fra før. Slåttemark 2 er tidligere kartlagt som naturbeitemark, men kartlegges i denne rapporten som slåttemark grunnet den jevne, slette slåttemarksstrukturen til enga og at den skjøttes som slåttemark både i dag og har gjort det tidligere. Slåttemarka ligger sør for vegen, er slakt hellende mot sør og flater ut ned mot bekken nederst i terrenget. Den er avgrenset av ei bratt kantsone mot vegen i nord og bekken og beitemark mot sør.</p>
<p>NATURTYPER, UTFORMINGER OG VEGETASJONSTYPER</p> <p>Slåttemark 2 er mindre artsrik i forhold til slåttemark 1, og i større grad dominert av sølvbunke, mjødurt, engkvein, fuglevikke, engsoleie, nyseryllik. Vegetasjonstype (etter Fremstad 1997) er hovedsakelig G4 Frisk fattigeng, Engkvein-Rødsvingel-gulaks-eng med utforming G4a Vanlig utforming, men med likheter til frisk, næringsrik "gammeleng" (G14) i noen partier.</p> <p>Naturtypen er D01-Slåttemark, med utforming D0104 Frisk fattigeng 100 %. Grunntyper etter NiN 2.0 er hovedsakelig T45-C1 Oppdyrket varig eng med lite intensivt hevdpreg, men her er også mindre partier øverst med innslag av T32-C-4 Intermediær eng med klart hevdpreg og T32-C-2 Kalkfattig eng med klart hevdpreg.</p>
<p>ARTSMANGFOLD</p> <p>Slåttemark 2 framstår som mer næringsrik og fuktigere enn enga nord for vegen, med fuktig sig langs bekken som danner grense til beitemarka i sør. Mengdearter i enga er sølvbunke, mjødurt, engkvein, gråstarr, timotei, fuglevikke, grasstjerneblom, engrapp, bleikstarr og nyseryllik. Andre arter er bl.a. ryllik, kvitkløver, blåklukke, engsyre, marikåpe, prestekrage, løvetann, firkantperikum, harerug, rødsvingel, småengkall, gulaks, karve, åkersnelle. I det fuktigere partiet i kantsonen mot bekken dominerer mjødurt, hvitbladtistel, skogstorkenebb, firkantperikum, lyssiv, tyrihjel. Orkideen nattfiol er registrert i overkant av slåttemarka, i kanten mot de tørrere knausene. Totalt 35 slåttemarksarter ble registrert (Som definert i Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker).</p>
<p>BRUK, TILSTAND OG PÅVIRKNING</p> <p>Vennberg har gammel slåttemark som bærer preg av ekstensiv skjøtsel og lite gjødsling over lang tid. Fram til 1960-tallet var det mjølkeku på gården og fram til da ble en stor del av arealet brukt som slåttemark i kombinasjon med vår og/eller høstbeite. Senere har det vært drift med sau på gården. Lokalitet brukes i dag til slåttemark, men deler av arealet sør for vegen beites av hest. Slåttemarksarealet slås med traktor og presses til rundballer en gang per år etter ca. 20 juli. Noe kantskog brer seg inn fra kantene. Ellers er det lite tegn til gjengroing.</p>
<p>FREMMEDE ARTER</p> <p>Ingen</p>
<p>KULTURMINNER</p> <p>Rydningrøyser og gammel ferdselsveg som går gjennom området.</p>
<p>SKJØTSEL OG HENSYN</p> <p>Slått: Slåttemark 2 har vært hestebeite en periode, men slått er tatt opp igjen siste to år. Tidligere ble det slått med tohjuling eller lett traktor og graset ble hesjet. I dag blir slått utført med traktor og graset blir pressa til rundballer. Det er viktig at tradisjonell hevd gjenopptas og videreføres, dvs. slått med tohjuling, evt. lett traktor én gang i året på sensommeren, etter ca. 20. juli for at artene skal rekke å sette frø. Graset må bakketørkes, rakes og vendes, evt. hesjes før det fjernes. Dette er for å opprettholde frømodning og frøspredning blant engartene på slåttemarka. Graset fra slått brukes i dag som fôr til hest. Hvis det skulle oppstå tilfeller der graset må kastes, bør det ikke deponeres i kantsoner i enga, da dette gir gjødslingseffekt under nedbryting.</p> <p>Restaurering: Kantskog hugges ved behov for å opprettholde lysmengden på enga. Økt solinnstråling vil redusere skyggesoner, minske utbredelsen med mose og gi økt arts mangfold i enga. I tillegg hindrer man at kantskog med nye lauvoppslag brer seg gradvis inn i enga, slik at de opprinnelige grensene for slåttemarka beholdes. For å unngå skader på undervegetasjonen anbefales rydding på frossen mark, dette gjelder særlig med tanke på kjøreskader ved bruk av traktor eller andre tunge landbruksmaskiner. Mindre busker og lauvoppslag kan også fjernes på sommeren når det er tørt og mye</p>

av biomasse er samlet i bladene. Ved evt. oppkomme av fremmede treslag bør disse fjernes. Ved hogst er det viktig at ryddeavfall, kvist, stubber og lignende blir samlet og brent på egnede steder, og helst fraktet ut av området. Dette for å unngå unødig oppgjødsling. Ryddeavfall som ligger spredd utover vil kunne favorisere hurtigvoksende og konkurransesterke arter som er uønsket i vegetasjonen. Ved restaurering er det viktig å ikke inkludere mer areal enn det en klarer å følge opp med skjøtsel i ettertid. Er det mange delfelt som planlegges restaurert, kan det være fordelaktig å ta det trinnvis over flere sesonger. Det vil indikere hvor omfattende de ulike tiltakene er, og hva en kan forvente å få gjennomført per sesong.
DEL AV HELHETLIG LANDSKAP Slåttemarkene inngår i et helhetlig jordbrukslandskap i Mostadmarka med fulldyrket mark og beitemarker.
VERDIBEGRUNNELSE Slåttemark 2: gir inntrykk av å være produktiv eng med større innslag av grasarter. Noe gjødselpåvirkning og noe innsådde/nitrofile arter. Hevd gjennom skjøtsel som er opprettholdt fram til i dag, der slått og beite har vært viktigste hevdform. Relativt stort areal. Verdi C.

SKJØTSELSPLAN				
Dato skjøtselsplan: 2016		Utformet av: Synnøve Nordal Grenne	Firma: NIBIO	
UTM Euref89 UTM33 Nord: 7029429N Øst: 294174Ø	Gnr/bnr. 78/3	Areal (nåværende): Slåttemark 1: 12,1 daa Slåttemark 2: 4,8 daa	Areal etter evt. restaurering: Slåttemark 1: 12,1 daa Slåttemark 2: 4,8 daa	Del av verneområde? Nei
<p>MÅL: Hovedmål for lokalitetene: Områdene er artsrike, i hevd og med verdi B og C. Målet er å gjeninnføre tradisjonell slått og opprettholde og øke verdien for begge lokalitetene.</p> <p>Konkrete delmål:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Slåtten må utføres med lettere redskap; tohjuling eller lett traktor • Bakketørke graset. • Opprettholde og øke artsdiversiteten for slåttemarka. • Redusere noe kantskog/vierkratt <p>Ev. spesifikke mål for delområde(r): Tilstandsmål arter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opprettholde og øke artsdiversiteten i slåttemarka <p>Mål for bekjempelse av problemarter/gjengroing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Holde kantsoner lysåpne. 				

AKTUELLE TILTAK: Enga slås med tohjuling/lett traktor en gang årlig, ikke før ca. 20 juli. Graset bakketørkes, rakes, vendes over 2-4 dager og fraktes ut av enga. Det skal ikke pløyes, gjødsles eller sås i engene. Graset bør ikke deponeres i kantsoner på enga, da dette gir en gjødslingseffekt fra gras under nedbryting. Aktuelle restaureringstiltak, utover de generelle: Holde kantsoner lysåpne for å slippe mer lys inn i enga og redusere skyggesoner. Hogge ut kantskog/vierkratt. Ryddingen kan skje gradvis over flere år, og tilpasses kapasiteten for grunneier. Evt. kjøring med tyngre landbruksmaskiner i forbindelse med rydding bør skje på frossen mark. Aktuelle årlige skjøtselstiltak, utover de generelle:	Prioritering (år) Hvert år Hvert år/ved kapasitet	Ant daa og kostnad/daa 16,9 daa 10 t/daa 20 t/daa	Kontroll: (Dato) Sept., hvert år Sept., hvert år
UTSTYRSBEHOV: Tohjulsslåmaskin for slått, river for vending og fjerning av gras. Ved rydding; motorsag, ryddesag, verneutstyr.			
OPPFØLGING: Skjøtselsplanen skal evalueres innen 5 år: Behov for registrering av spesifikke artsgrupper: Ny artsregistrering bør utføres i 2021.			
Tilskudd søkt år:		Søkt til:	
Tilskudd tildelt år:		Tildelt fra:	
Skjøtselsavtale parter: Jan Erik Thorshaug (bruker) og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag			
ANSVAR: Jan Erik Thorshaug			

Kart

Figur 1: Oversikt over lokaliteten Vennberg, Malvik kommune, inntegnet med rødt. Topografisk kart. Kartgrunnlag: Norge digitalt

- Slåttemark 1
- Slåttemark 2
- BmNaturtypeOmråde

0 25 50 100 Meter

Figur 2. Lokaliteten Vennberg, avgrensning av slåttemark 1 nord for vegen (rød grense) og slåttemark 2 sør for vegen (blå grense), og gammel naturtypeavgrensning som ligger i Naturbase fra før (lilla grense). Kartgrunnlag: Ortofoto fra 2014. Norge digitalt

Bilder

Figur 3. Foto fra Vennberg, sett fra sør mot nord. Foto: Sigrun Aune. 08.07.2014

Figur 4. Slåttemark 1 på nordsiden av vegen, sett fra vest mot sør-øst. Bilde viser den artsrike kanten øverst i enga. Foto: Synnøve Nordal Grenne. 18.07.2016

Figur 5. Slåttemark 1 på nordsiden av vegen, sett fra øst mot vest. Foto: Synnøve Nordal Grenne.18.07.2016

Figur 6. Slåttemark 1 på nordsiden av vegen, sett fra øst mot vest. Foto: Synnøve Nordal Grenne.18.07.2016

Figur 7. Slåttemark 1 på nordsiden av vegen, sett fra vest mot sør-øst. Foto: Synnøve Nordal Grenne. 18.07.2016

Figur 8. Slåttemark 2 på sørsiden av vegen, sett fra vest mot øst. Foto: Synnøve Nordal Grenne. 18.07.2016

Figur 9. Slåttemark 2 sør for vegen, sett fra sør mot nord-øst. Foto: Synnøve Nordal Grenne. 18.07.2016

Figur 10. Nattfiol har blitt funnet flere steder i slåttemarka. Foto: Sigrun Aune. 04.07.2014.

Artsliste

Artslista er basert på en rask gjennomgang av lokaliteten, og er ikke uttømmende.

Slåttemark 1

Trær og busker

Bjørk	<i>Betula pubescens</i>
Einer	<i>Juniperus communis</i>
Furu	<i>Pinus sylvestris</i>
Gran	<i>Picea abies</i>
Gråor	<i>Alnus incana</i>
Vanlig osp	<i>Populus tremula</i>
Rogn	<i>Sorbus aucuparia</i>
Selje	<i>Salix caprea</i>
Vier sp.	<i>Salix sp.</i>

Urter

Aurikkelsveve	<i>Pilosella lactucella</i>
Blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
Blåkoll	<i>Prunella vulgaris</i>
Bringebær	<i>Rubus idaeus</i>
Då sp.	<i>Galeopsis</i>
Engfiol	<i>Viola canina</i>
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>
Engsyre	<i>Rumex acetosa</i>
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>
Følblom	<i>Leontodon autumnalis</i>
Gaukesyre	<i>Oxalis acetosella</i>
Gjerdevikke	<i>Vicia sepium</i>
Grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>
Gullris	<i>Solidago virgaurea</i>
Gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>
Harerug	<i>Bistorta vivipara</i>
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Hvitbladtistel	<i>Cirsium heterophyllum</i>
Hvitmaure	<i>Galium boreale</i>
Krattnjølke	<i>Epilobium montanum</i>

Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>
Legeveronika	<i>Veronica officinalis</i>
Løvetann sp.	<i>Taraxacum sp.</i>
Marikåpe sp.	<i>Alchemilla sp.</i>
Markjordbær	<i>Fragaria vesca</i>
Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>
Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>
Prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>
Skjermsveve	<i>Hieracium umbellatum</i>
Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
Smaengkall	<i>Rhinanthus minor</i>
Småmarimjelle	<i>Melampyrum sylvaticum</i>
Stemorsblom	<i>Viola tricolor</i>
Sumpmaure	<i>Galium uliginosum</i>
Sumphaukeskjegg	<i>Crepis paludosa</i>
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>
Tyttebær	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>
Vanlig høymole	<i>Rumex longifolius</i>
Vendelrot	<i>Valeriana sambucifolia</i>
Graminider	
Bleikstarr	<i>Carex pallescens</i>
Engfrytle	<i>Luzula multiflora ssp. Multiflora</i>
Engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>
Engrapp	<i>Poa pratensis ssp. Pratensis</i>
Gråstarr	<i>Carex canescens</i>
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>
Harestarr	<i>Carex leporina</i>
Hundegras	<i>Dactylis glomerata</i>
Hårfrytle	<i>Luzula pilosa</i>
Markrapp	<i>Poa trivialis</i>
Rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
Slåttestarr	<i>Carex nigra</i>
Smyle	<i>Avenella flexuosa</i>
Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa cespitosa</i>
Timotei	<i>Phleum pratense</i>

Slåttemark 2

Trær og busker

Bjørk	<i>Betula pubescens</i>
Gråor	<i>Alnus incana</i>
Selje	<i>Salix caprea</i>

Urter

Aurikkelsveve	<i>Pilosella lactucella</i>
Blåklukke	<i>Campanula rotundifolia</i>
Engfiol	<i>Viola canina</i>
Enghumleblom	<i>Geum rivale</i>
Engsoleie	<i>Ranunculus acris</i>
Engsyre	<i>Rumex acetosa</i>
Fuglevikke	<i>Vicia cracca</i>
Firkantperikum	<i>Hypericum maculatum</i>
Følblom	<i>Geum rivale</i>
Grasstjerneblom	<i>Stellaria graminea</i>
Gulflatbelg	<i>Lathyrus pratensis</i>
Harerug	<i>Bistorta vivipara</i>
Hvitkløver	<i>Trifolium repens</i>
Hundekjeks	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Hvitbladtistel	<i>Cirsium heterophyllum</i>
Karve	<i>Carum carvi</i>
Krypsoleie	<i>Ranunculus repens</i>
Løvetann sp.	<i>Taraxacum sp.</i>
Marikåpe sp.	<i>Alchemilla sp.</i>
Mjødurt	<i>Filipendula ulmaria</i>
Myrfiol	<i>Viola palustris</i>
Nyseryllik	<i>Achillea ptarmica</i>
Prestekrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Rødknapp	<i>Knautia arvensis</i>
Ryllik	<i>Achillea millefolium</i>
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>
Skogstorkenebb	<i>Geranium sylvaticum</i>
Smaengkall	<i>Rhinanthus minor</i>
Sumpmaure	<i>Galium uliginosum</i>
Tepperot	<i>Potentilla erecta</i>
Tveskjeggveronika	<i>Veronica chamaedrys</i>
Tyrihjel	<i>Aconitum lycoctonum</i>

Åkersnelle	<i>Equisetum arvense</i>
Graminider	
Bleikstarr	<i>Carex pallescens</i>
Engkvein	<i>Agrostis capillaris</i>
Engrapp	<i>Poa pratensis ssp. Pratensis</i>
Engreverumpe	<i>Alopecurus pratensis</i>
Gråstarr	<i>Carex canescens</i>
Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>
Lyssiv	<i>Juncus effusus</i>
Rødsvingel	<i>Festuca rubra</i>
Sølvbunke	<i>Deschampsia cespitosa cespitosa</i>
Timotei	<i>Phleum pratense</i>

KILDER

Hammer, Per Olav. Pers. medd. 2016

Høiby, Kåre. Pers. medd. 2016

Thorshaug, Jan Erik. Pers. medd. 2016

Direktoratet for naturforvaltning. 2001. Naturbase dokumentasjon, biologisk mangfold.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper - Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13 2.utgave 2006 (oppdatert 2007)

Direktoratet for naturforvaltning. 2009. Handlingsplan for slåttemark.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. NINA Temahefte 12. 279 s.

Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss

Norderhaug, A., Austad, I., Hauge, L. & Kvamme, M., 1999: Skjøtselsboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget. 252 s.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. Artsdatabanken, Trondheim.

NGU u.d. Berggrunn Nasjonal berggrunnsdatabase. Lokalisert 02.10.15. på <http://geo.ngu.no/kart/berggrunn>.

Stusdal, V. 2006. Oppfølging av særlig verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag. Rapport: Malvik kommune. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, avdeling for landbruk og bygdeutvikling.

Øien, D.-I. 2007. Kartlegging av verdifull kulturmark i Mostadmarka, Malvik. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2007-3: 1-26

NOTATER

NOTATER

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til anvendelse i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter og et avdelingskontor i Oslo.